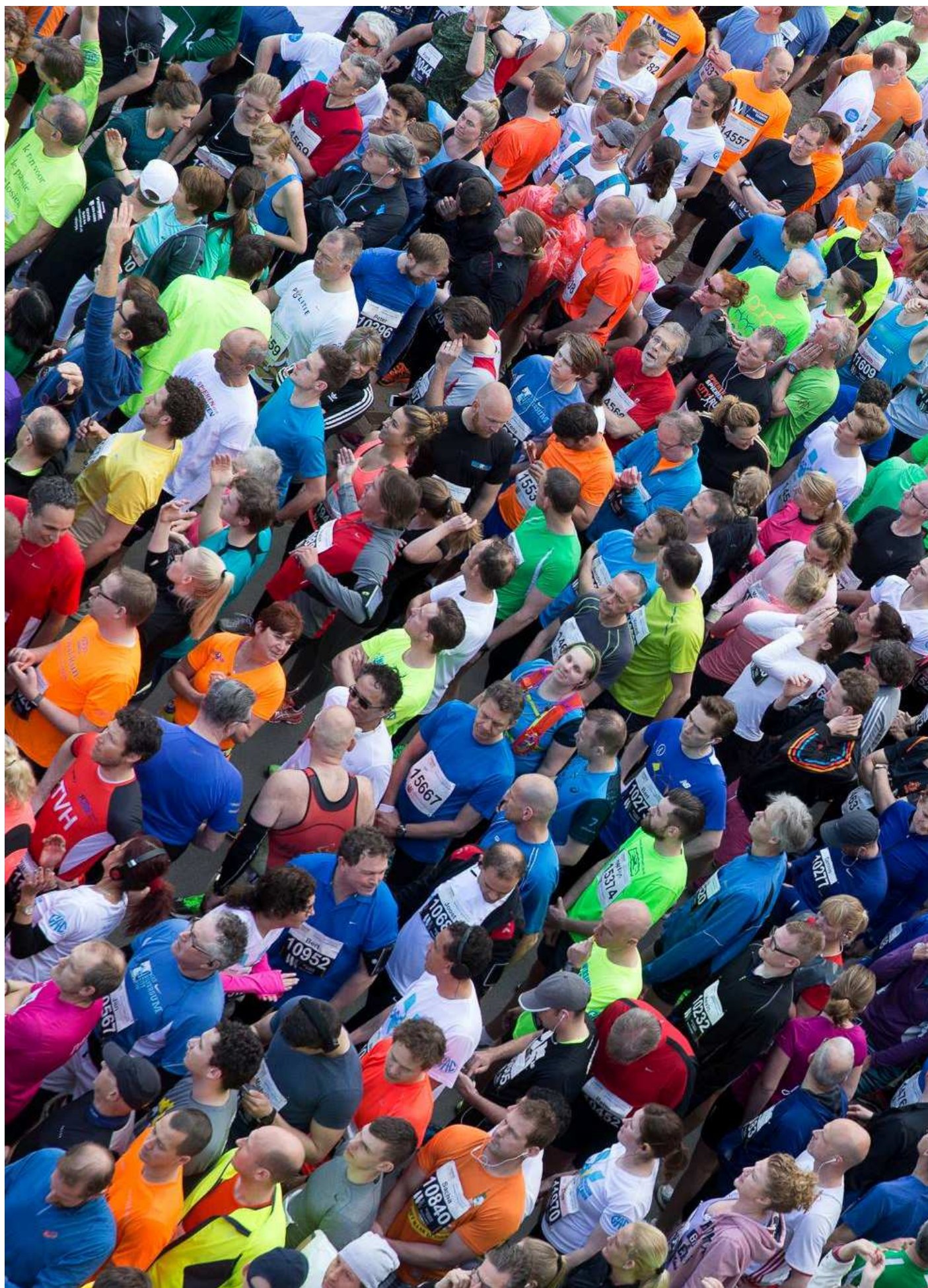

Nota Sport en bewegen 2016 t/m 2020

Vastgesteld op 28 september 2016

Voorwoord

Hilversum is een sportieve stad. We kennen een lange sportgeschiedenis, vele verenigingen zijn de 100 jaar inmiddels gepasseerd en we hebben een divers en bloeiend verenigingsleven. Iedereen die zondags door het bos of over de hei loopt ziet talloze mensen lekker hardlopen of met de fiets genieten van de natuur.

Sport is niet alleen leuk om te doen, en goed voor de gezondheid, maar de sportverenigingen vormen een belangrijke bouwsteen in het DNA van Hilversum. Op de sportvelden ontmoeten jong en oud elkaar. We leren respect voor elkaar te hebben, doen vrijwilligerswerk en voelen een sterke verbondenheid met onze club.

Op basis van de vorige sportnota is er veel geïnvesteerd in de sportaccommodaties. En met succes, we hebben prachtige sportvoorzieningen en er is volop keuze. Toch blijft er bij de verenigingen, en bij de gemeente, altijd nog wat te wensen over. Dat kenmerkt de sport ook. Altijd zoeken naar hoe het nog mooier en beter kan. Stilstand is achteruitgang. Daarom willen we de komende jaren via het sportinvesteringsfonds middelen beschikbaar maken om te kunnen blijven investeren in de sportaccommodaties.

Maar er is ten opzichte van de vorige sportnota ook wel het een en ander veranderd. De sportende Hilversummer is een kritische consument geworden. De financiële crisis van de afgelopen jaren heeft eraan bijgedragen dat we bewustere keuzes maken, en dat het moeilijker is geworden om sponsors te werven. We sporten vaker buiten de sportverenigingen om, bij sportscholen, of bootcampen in de bossen of op de hei. Het is voor verenigingen dan ook lastiger dan ooit om aan leden en broodnodige vrijwilligers te komen, en om de begroting naar de toekomst toe op orde te houden.

Ook worden besturen van verenigingen geconfronteerd met nieuwe vraagstukken over duurzaamheid, de maatschappelijke positie van sportclubs (open club gedachte) en nog veel meer zaken waarmee de club aan de slag moet.

Daar kan, en gaat, de gemeente hen bij helpen. Op het gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid kunnen wij als gemeente clubs helpen hun ambities waar te maken. Met het uitwisselen van kennis, expertise en het organiseren van bijeenkomsten. Met het zoeken naar vrijwilligers, informatie en geld. Maar bovenal door het blijven investeren in elkaar. De sport heeft Hilversum veel te bieden, het leert kinderen het belang van samenwerking en respect, draagt bij aan sociale cohesie, zorgt ervoor dat we langer gezond blijven, en dat we met elkaar mooie successen kunnen vieren. Dat we met elkaar mooie evenementen kunnen organiseren, waar weer vele mensen van kunnen genieten.

Het succes van de sport in Hilversum wordt vooral bepaald door de sportverenigingen en de talloze vrijwilligers die daar actief zijn. Als gemeente Hilversum moeten we de verenigingen helpen, ondersteunen, en verbindingen maken met andere facetten van onze samenleving. Zo garanderen we met elkaar de plek die de sport verdient, midden in de samenleving.

Floris Voorink
Wethouder Sport

Waar gaat deze Sportnota over?

Deze nota gaat over sporten en bewegen in ruime zin. Sporten en bewegen is goed voor allen, leuk, gezond, sociaal, maakt vitaal, is leerzaam en legt verbindingen. Regelmatig bewegen draagt bij aan een goede lichamelijke en mentale gezondheid en aan een sociale, leefbare en veilige samenleving. Ouderen blijven langer vitaal en mobiel terwijl kinderen motorische en sociale vaardigheden leren bij het sporten. De gemeente Hilversum spant zich in om - in samenwerking met diverse sportaanbieders - bewegen, recreatie en sporten te stimuleren.

Steeds meer onderzoek wijst uit dat sporten en bewegen op tal van terreinen van belang is:

- Sport en bewegen is gezond en helpt gezondheidsklachten verminderen.
- Sport en bewegen heeft invloed op de mentale gezondheid.
- Sport en bewegen heeft positieve invloed op sociaal gedrag.
- Sport en bewegen heeft een positieve invloed op het leervermogen van kinderen.
- Sport en bewegen draagt bij aan de vitaliteit en het langer zelfstandig zijn van ouderen.

Zo bekeken verdient elke in sport en bewegen geïnvesteerde euro zich meer dan terug – al is dat niet altijd even goed zichtbaar en meetbaar.

Deze nota geeft een korte terugblik en weergave van de huidige stand van zaken, gaat in op de sportmissie en de doelstellingen en geeft een beeld van de vervolgaanpak van het Sportbeleid.

Sportmissie

“In Hilversum zijn er veel mogelijkheden tot sporten en bewegen. Iedere Hilversummer beweegt en sport naar eigen vermogen. De eigen buurt of wijk biedt daartoe gelegenheid, naast de diverse sportaccommodaties. De gemeente Hilversum, sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en individuele burgers werken samen om dit te bereiken.”

We onderscheiden in deze nota in de hoofdstukken 4 en 5 een indeling naar sportverenigingen, sportaccommodaties, sportbevordering en spelen, bewegen en recreatie.

- **Sportverenigingen** gaat over de sportverenigingen met onder andere aandacht voor aspecten als vitaliteit, breed aanbod en nieuwe verbindingen.
- **Sportaccommodaties** gaat over het zwembad, binnen- en buitensportaccommodaties.
- **Sportbevordering** gaat over sportbevordering voor doelgroepen, sportevenementen en het leggen van verbindingen en samenwerking met en tussen sportverenigingen, buurten en wijken, onderwijs, gezondheidszorg en welzijn.
- **Spelen, bewegen en recreatie** gaat over het stimuleren en faciliteren van dagelijks bewegen, recreëren en sporten in de stedelijke omgeving en in het buitengebied.

Samenvatting

De Nota Sportieve tijd, sport- en beweegbeleid 2008 – 2015, heeft een looptijd tot 2016 en aan veel actiepunten uit deze nota is in samenwerking met de sportverenigingen uitvoering gegeven. De Hilversumse Sport is over het algemeen op orde met een breed sportaanbod van goede kwaliteit. Dit is vooral te danken aan de inzet van de vele actieve sportverenigingen in Hilversum en hun vrijwilligers. In de nota Sport en bewegen 2016 t/m 2020 is een nieuwe sportmissie en zijn bijbehorende doelstellingen opgenomen. Reeds ingezet sport- en beweegbeleid wordt op hoofdlijnen voortgezet in de komende periode waarin er o.a. aandacht is voor ondersteuning van bepaalde doelgroepen, vitale sportverenigingen, het stimuleren van diverse sportevenementen en van samenwerking, kennisuitwisseling, veiligheid en duurzaamheid. Het eind 2015 gestarte onderzoek naar de opzet, de haalbaarheid en de wenselijkheid van een Hilversums Sportinvesteringsfonds wordt in 2016 afgerond.

Opbouw

Hoofdstuk 1	Ambitie en doelen	pagina 3
Hoofdstuk 2	Wat hebben we bereikt	pagina 5
Hoofdstuk 3	Sportwereld in beweging	pagina 7
3.1	Sporttendensen in Nederland	pagina 7
3.2	Hilversumse sport in verhouding	pagina 8
Hoofdstuk 4	De tussenstand, wensen en kansen	pagina 11
4.1	Sportverenigingen	pagina 11
4.2	Sportaccommodaties	pagina 13
4.3	Sportbevordering	pagina 15
4.4	Bewegen, spelen en recreatie	pagina 16
Hoofdstuk 5	Aanpak	pagina 17
5.1	Sportverenigingen	pagina 17
5.2	Sportaccommodaties	pagina 18
5.3	Sportbevordering	pagina 20
5.4	Bewegen, spelen en recreatie	pagina 22
Hoofdstuk 6 – Financiën		pagina 23
6.1	Investeren in sport is maatschappelijk rendabel	pagina 23

Leeswijzer

Voor u ligt de nota Sport en bewegen 2016 t/m 2020 van de gemeente Hilversum. Deze nota bevat de kaders van het gemeentelijke beleid op het speelveld van Sport en bewegen voor de komende jaren. In hoofdstuk 1 zijn de ambitie, de sportmissie en de bijbehorende doelstellingen op sportgebied opgenomen.

Het tweede hoofdstuk bevat een terugblik over de ontwikkeling van sport in Hilversum. Hoofdstuk 3 geeft de tendensen op sportgebied en legt de relatie met de Hilversumse sport. Hoofdstuk 4, de tussenstand, gaat over de huidige stand van zaken van Sport en bewegen in Hilversum. Hierin zijn ook diverse wensen van en voor de Hilversumse sport opgenomen. In hoofdstuk 5 worden de kaders van de aanpak voor het bereiken van de sportmissie en de doelstellingen verder uitgewerkt. Hoofdstuk 6 gaat kort in op de financiën.

Hoofdstuk 1 Ambitie en doelen

Sporten is plezierig, gezond, gezellig, sociaal, vitaal, leerzaam en verbindend. Sporten is goed voor alle leeftijden. De gemeente Hilversum spant zich in om spelen, bewegen, recreëren en sporten te stimuleren en om iedereen te enthousiasmeren in beweging te komen. Hieronder is de nieuwe Hilversumse sportmissie opgenomen.

“In Hilversum zijn er veel mogelijkheden tot sporten en bewegen, zowel in het stedelijke gebied als in het buitengebied. Iedere Hilversummer beweegt en sport naar eigen vermogen. De eigen buurt of wijk biedt daartoe gelegenheid, naast de diverse sportaccommodaties. Om dit te bereiken werken gemeente Hilversum, sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en individuele burgers samen.”

Uit de bovenstaande sportmissie komen verschillende doelstellingen voort die hieronder in willekeurige volgorde zijn opgenomen.

Gemeente stimuleert samenwerking, kennisdeling en verbinding

Het organiseren van sportontmoetingen, sportoverleggen, kennisbevordering, het versturen van nieuwsbrieven en het leggen van verbindingen en samenwerkingen tussen verenigingen onderling en met andere instanties stimuleert de gemeente. Deze stimulering heeft een positieve uitwerking op sport en bewegen. Ook liggen er kansen voor het verbeteren van de interne verbinding en afstemming van diverse beleidsvelden met het beleidsveld sport en bewegen om de meerwaarde van sport en bewegen breder in te zetten.

Het sportaanbod is duurzaam, gevarieerd, veilig en van goede kwaliteit

In Hilversum is ruimte voor een breed aanbod van sportactiviteiten en zijn er goede en veilige accommodaties. Er is ruimte voor nieuwe vormen van samenwerking tussen en met sportverenigingen. Een beperkt aantal sporten wordt financieel ondersteund. Op het gebied van duurzaamheid ondersteunt de gemeente het onderzoeken van het nemen van effectieve maatregelen voor sportverenigingen. Ook bij de uitvoering van maatregelen ondersteunt de gemeente zo veel mogelijk.

Sportverenigingen zijn vitaal

De sportverenigingen van Hilversum zijn en blijven sociaal en levendig, gezond en vitaal, duurzaam en zelfredzaam. De gemeente Hilversum ondersteunt waar mogelijk de sportverenigingen om vitaal te blijven en om de gewenste ambities te kunnen bereiken. De vitaliteit van verenigingen wordt met behulp van een ‘vitaliteitsscan’ goed in beeld worden gebracht. Meerdere sportverenigingen ontwikkelen nieuwe activiteiten, soms in samenwerking met nieuwe partners, en bereiken hiermee andere doelgroepen.

Een sportinvesteringsfonds vormt een meerwaarde

In 2016 is gestart met het onderzoeken van de mogelijkheid om een nieuw sportinvesteringsfonds op te richten. Doel van dit nieuwe ondersteunende instrument is om te komen tot goede, duurzame en multifunctioneel inzetbare sportaccommodaties.

Ondersteuning van doelgroepen

Er is vanuit het gemeentelijke beleid op het gebied van sport, spelen en bewegen extra aandacht voor aangepast sporten en voor sportstimulering voor de jeugd en ouderen. De inzet van buurtsportcoaches, het zwemvangnet en het jeugdsportfonds zal worden voortgezet.

Sportverenigingen en anderen organiseren verbindende sport- en beweegactiviteiten

De sportverenigingen spelen een steeds grotere verbindende rol in de maatschappij. Er komen meer verbindingen tussen sport en buurtbeleid, welzijnsbeleid, gezondheid, onderwijs en vrijwilligersbeleid. Op de verschillende beleidsterreinen wordt het leggen van verbindingen met sport en bewegen verder gestimuleerd.

Sportevenementen worden georganiseerd

De stimulering van kleine, middelgrote en grote sportevenementen in Hilversum wordt voortgezet om hiermee het sportklimaat in Hilversum te verlevendigen, om Hilversum meer in de belangstelling te brengen en om een bijdrage te leveren aan het sportieve imago van Hilversum.

Spelen, sporten en bewegen krijgt de ruimte

Bij de inrichting van het openbaar gebied in de stedelijke omgeving en in het buitengebied wordt rekening gehouden met de wensen voor medegebruik vanuit sporten, bewegen, spelen en recreatie. Ook voor de veiligheid van sporters, waaronder de veel gebruikte routes van en naar sportaccommodaties, is hierbij een aandachtspunt.

Over de grenzen heen met de Gooische Spelen

Sport verbreedert en is bij uitstek een plek waarbij mensen elkaar ontmoeten. Onderlinge verschillen, die elders in de samenleving soms onoverkomelijk lijken, doen er niet toe. Daarom gaat de Gemeente Hilversum zich er in regionaal verband voor inspannen om tot de invoering van de Gooische Spelen te komen. Hierbij kunnen we met onze buurgemeenten gezamenlijk iets moois neerzetten, waarbij jong en oud zich sportief met elkaar kunnen meten en gelijker tijd kennis kunnen maken met de prachtige sportmogelijkheden in onze regio.

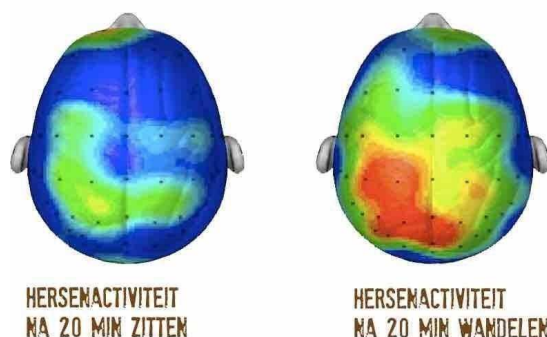
Uitbesteding van het beheer en de exploitatie van diverse sportaccommodaties is een goede optie

Het uitbesteden aan een commerciële partij van het beheer, de exploitatie en het dagelijks onderhoud van sportaccommodaties wordt in Hilversum al deels gedaan (sporthallen en zwembad) en heeft een meerwaarde. De komende periode zal dit naar verwachting voortgezet worden en mogelijk verder worden uitgebreid mede afhankelijk van de opgedane ervaringen.

Investeren in sport is maatschappelijk rendabel

Sporten en bewegen hebben veel voordelen en zijn een structurele gemeentelijke bijdrage meer dan waard. De gemeentelijke sportbegroting blijft minimaal op het peil van de begroting van 2016.

Op de onderstaande afbeelding is het effect van bewegen op de activiteit van de hersenen van mensen te zien. Na 'slechts' 20 minuten wandelen is een groot deel van de hersenen veel actiever.

Afbeelding 1: Hersenactiviteit na 20 minuten bewegen

Hoofdstuk 2 Wat hebben we bereikt

Hilversummers zijn actieve sporters

Het aantal bewoners dat regelmatig beweegt is hoger dan het landelijke gemiddelde. In Hilversum en omgeving zijn ruim 90 sportverenigingen actief, er is een tiental sportscholen en een onbekend, maar groot aantal groepen en groepjes van burens, vrienden, families die samen sporten. In de afgelopen periode is zowel het aantal georganiseerde als ongeorganiseerde sporters gestaag gaan groeien.

Sportverenigingen

Er zijn in Hilversum veel sportverenigingen en het sportaanbod in Hilversum is hiermee breed te noemen. Er zijn ook meerdere Hilversumse sportverenigingen met een regionale functie. Een groot deel van de sportverenigingen is zelfredzaam en financieel onafhankelijk van de gemeente. Een kleiner deel van de sportverenigingen kan alleen blijven bestaan met financiële ondersteuning van de gemeente. Deze ondersteuning kan bijvoorbeeld bestaan uit het in rekening brengen van niet kostendekkende huurtarieven van binnensport- en/of buitensportaccommodaties. Er is duidelijkheid over wat de gemeente wel doet en wat de gemeente niet doet.

Diverse sportverenigingen hebben moeite om voldoende vrijwilligers en kaderleden te krijgen en om deze te behouden voor de vereniging. Ook staan de ledenaantallen bij diverse verenigingen onder druk. Daarentegen zijn er ook verenigingen met een wachtlijst voor (jeugd-)leden. De balans tussen de verwachtingen en de daadwerkelijke inzet en beschikbaarheid van vrijwilligers staat soms onder druk.

Sportaccommodaties

In Hilversum zijn zeven sportparken, vier sporthallen/zalen en rond de dertig gymzalen bij scholen. Deze sportaccommodaties liggen goed gespreid over Hilversums grondgebied. Iedereen heeft een sportpark of sporthal op fietsafstand van de woning. De sportparken liggen over het algemeen aan de buitenranden van het stedelijk gebied. Er zijn ook diverse commerciële sportvoorzieningen (zoals fitnesscentra) die een welkome aanvulling vormen op het overige sportaanbod.

Alle clubgebouwen zijn in eigendom van de verenigingen. Het beheer en onderhoud van de clubgebouwen valt hiermee onder de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Nieuwbouwwensen moeten uit eigen middelen worden betaald. Op het gebied van duurzaamheid zijn veel duurzaamheidscans van accommodaties uitgevoerd en de eerste maatregelen worden ook getroffen. Veel sportvelden en alle sporthallen zijn in eigendom van de gemeente. Hiermee is de gemeente ook verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en vervanging. Voor het gebruik van de sportvelden en sporthallen door de verenigingen wordt een niet kostendekkende huur in rekening gebracht. Het beheer en onderhoud (inclusief kapitaallasten) van deze sportaccommodaties vergt het grootste deel van het beschikbare budget voor sport en bewegen.

In de afgelopen beleidsperiode is er veel geïnvesteerd in de aanleg van nieuwe (kunstgras) voetbalvelden en hockeyvelden op diverse sportparken, waarmee ook het aantal bespeelbare uren van deze velden flink is toegenomen. Daardoor kunnen verenigingen ook meer activiteiten aanbieden. De wachtlijsten voor met name kinderen en jongeren zijn hiermee grotendeels weggewerkt. Dit geldt echter niet voor alle sportverenigingen.

Eind 2015 is voor een periode van 3 jaar het dagelijks beheer en de exploitatie van diverse gemeentelijke sporthallen uitbesteed. Ook het dagelijks beheer en de exploitatie van het zwembad is tot 2019 uitbesteed.

Sportevenementen en sportstimulering

Het hele jaar door zijn er tal van sportevenementen in Hilversum. Een deel van deze evenementen wordt financieel ondersteund door de gemeente Hilversum, uiteraard worden hier bepaalde (tegen-) prestaties aan gekoppeld. Zonder andere evenementen tekort te willen doen, noemen we hier als een van de grote evenementen de jaarlijkse Hilversumse City Run. Hier nemen jaarlijks in april ongeveer 12.000 sporters aan deel, er komen ook veel bezoekers op af en de tendens is nog groeiend.

Van het jaarlijks beschikbare subsidiebedrag voor evenementen en andere sportactiviteiten wordt aan gemiddeld 23 (kleine, middelgrote en grote) sportevenementen een bijdrage geleverd. Jaarlijks worden er sportverkiezingen georganiseerd waarbij bijzondere sporters en sportteams via een verkiezing in de prijzen vallen.

Sportontmoetingen

Meerdere keren per jaar zijn er sportontmoetingen met diverse sportverenigingen en de gemeente Hilversum om kennis te delen, om sportzaken af te stemmen en om te zorgen voor meer verbindingen tussen verenigingen onderling en met de gemeente.

In 2015 is voor het eerst een SportFair in Hilversum georganiseerd op sportpark Arenapark. In 2016 wordt weer een SportFair georganiseerd met een andere locatie en opzet om hiermee een bredere doelgroep aan te spreken.

Doelgroepenbeleid

Om iedereen, ongeacht de economische, sociale of lichamelijke omstandigheden, de mogelijkheid te bieden om mee te kunnen doen aan sport- en beweegactiviteiten hebben bepaalde doelgroepen een steuntje in de rug nodig. Voor ouderen, kinderen en voor personen die aangepast moeten sporten is er in Hilversum, deels regionaal georganiseerd, extra ondersteuning. Er zijn sinds 2014 diverse buurtsportcoaches aangesteld om meer kinderen en ouderen aan het bewegen en sporten te krijgen. De inzet van de buurtsportcoaches blijkt effectief en in overleg worden, indien nodig, verbeteringen in de werkwijze en aanpak doorgevoerd.

Er is een jeugdsportfonds waardoor de financiële drempel voor kinderen om mee te kunnen doen aan sport wordt weggenomen. Er is een zwemvangnet om alle kinderen van groep 7 en 8 de mogelijkheid te bieden, voordat zij de basisschool verlaten, om zwemdiploma A te behalen als daarvoor geen reguliere financiële mogelijkheden zijn.

Bewegen en recreatie

Spelen in de openbare ruimte is een zeer effectieve manier om bewegen en sporten van kinderen te bevorderen met alle zeer wenselijke gevolgen van dien. In Hilversum zijn voldoende speelvoorzieningen in de woongebieden en alle voorzieningen zijn van goede kwaliteit. De afgelopen jaren is ook geïnvesteerd in nieuwe speelvoorzieningen, waaronder het nieuwe Davy Klaassen Cruyff Court dat aan de oostkant van Hilversum is aangelegd en de aanleg van calisthenics in Hilversum Noord. Met de inrichting van de openbare ruimte, waaronder ook openbaar groen, is er aandacht voor de gebruiksmogelijkheden voor recreatie en bewegen en de aanleg en het onderhouden van fiets- en wandelroutes. Zowel in het stedelijk gebied als in het buitengebied zijn mogelijkheden om te sporten, te bewegen en te recreëren.

Financiën

De gemeentelijke bijdrage aan sport is de afgelopen jaren gedaald, maar lijkt voor de komende jaren stabiel te zijn. Ten opzichte van andere vergelijkbare gemeenten is de gemeentelijke bijdrage aan sport relatief beperkt. Ondanks deze beperkte bijdrage zijn de sportvoorzieningen van een goed niveau en is het sportaanbod breed. Ook zijn er middelen beschikbaar om bepaalde doelgroepen te ondersteunen om te kunnen bewegen en sporten.

Veel accommodaties, denk aan clubgebouwen en kleedruimtes, zijn in eigendom van de verenigingen en veel verenigingen zijn zelfredzaam en kunnen zonder financiële ondersteuning van de gemeente voortbestaan. Een aantal projecten, zoals het Buurt Onderwijs Sport project, het project club extra en het project gezonde sportvereniging, kon vanaf 2011 niet meer uitgevoerd worden als gevolg van bezuinigingen in het programma Sport en Recreatie in de jaren 2011 t/m 2013.

Hoofdstuk 3 – Sportwereld in beweging

3.1 Sporttendens in Nederland

Het Sociaal Cultureel Planbureau¹ houdt kernindicatoren met betrekking tot sport en bewegen bij en filtert de trends en ontwikkelingen eruit.

Landelijke trends:

Meer sporten in kleiner, zelfgeorganiseerd verband. Banden tussen sport, onderwijs, zorg en welzijn op wijkniveau worden sterker. Sportverenigingen haken hierop in. Multifunctioneel gebruik van sportvelden en sporthallen neemt toe. Er is sprake van een groeiend aandeel ouderen in de samenleving.

Het beeld dat daaruit ontstaat in Nederland is als volgt:

Sport en bewegen in relatie tot deelnemers:

- Sportdeelname blijft nagenoeg gelijk met een lichte stijging van ongeorganiseerd sporten
- Het aandeel mensen dat lid is van een sportvereniging is min of meer gelijk gebleven ondanks lichte stijging sportdeelname; het aantal sportverenigingen neemt daarentegen af, met als gevolg een toenemend ledenaantal (schaalvergroting)
- De toename van het aandeel ouderen (die minder sporten) en de stijging van het algemene opleidingsniveau (waardoor er meer gesport wordt) houden elkaar in evenwicht;
- Vaak kiezen sporters ervoor om zelfstandig of in kleine, zelfgeorganiseerde groepen te sporten; deze trend is ook in andere sectoren te zien en kan consequenties hebben voor de benodigde sportaccommodaties
- Mensen met een handicap zijn meer gaan sporten, maar sporten nog steeds veel minder dan mensen zonder handicap

in relatie tot sportaccommodaties:

- Het aantal commerciële sportaccommodaties stijgt gestaag
- Het aantal zwembaden neemt gestaag af; er is een trend om zwembaden in beheer te geven bij burgerinitiatieven.
- Er is een duidelijk zichtbare trend richting multifunctionaliteit en clustering van sportaccommodaties

in relatie tot onderwijs / werk:

- Sport op het basisonderwijs vraagt nog steeds om verbetering; het aandeel sportvakleerkrachten in het onderwijs is niet toegenomen
- MBO-leerlingen hebben een sportachterstand
- Nederlanders zitten te veel tijdens het werk en tijdens school; aandacht voor fysieke activiteiten tijdens het werk en op school is nodig;

in relatie tot buurt / wijk:

- Verschil in sportdeelname naar sociaaleconomische kenmerken van de buurt blijft
- Bewoners van buurten met een matige leefbaarheid sporten en bewegen minder
- Se inzet van combinatiefunctionarissen en de buurtsportcoaches leidt tot een betere verbinding tussen sport en onderwijs, zorg en welzijn; de georganiseerde sport haakt bij deze ontwikkeling aan;
- Verbreding van het sportbeleid naar sport en bewegen (spelen, wandelen, fietsen, klussen en tuinieren) heeft meerwaarde voor de gezondheid

¹ Sociaal Cultureel Planbureau: Rapportage Sport 2014

3.2 Hilversumse sport in verhouding

Uit onderzoek in Hilversum blijken vergelijkbare trends².

Hilversummers bewegen en sporten veel: wandelen, fietsen, hardlopen en zwemmen, voetballen, golfen en tennissen zijn de topics. Dat doet men vaak in verenigingsverband maar nog vaker ongeorganiseerd en vooral buiten in de natuur. Op scholen en verzorgingshuizen is meer aandacht voor bewegen gekomen. De verschillen tussen wijken en leeftijden in sportdeelname zijn soms groot. Hier liggen nog reële kansen voor verbetering. Het aanbod aan sport- en beweegmogelijkheden is zeer gevarieerd en de vraag naar variatie en flexibiliteit groeit.

Sport en bewegen naar deelnemers:

- Het aandeel Hilversummers dat regelmatig aan sport of bewegen doet is 78%³ (landelijk 76%⁴).
- De onderlinge verschillen en trends met betrekking tot leeftijden, sekse, soorten sporten en verenigingen zijn groot.
- Het aandeel leden is onder de groep 10 – 14 jaar het hoogst.
- Het aandeel ongeorganiseerde sporters schommelt al jaren tussen de 45 en 50%.
- Het aandeel 65+ stijgt ook in Hilversum gestaag (percentage 65+ is op dit moment ± 19%; in 2020/2030 naar verwachting 22,5%)

In relatie tot sportaccommodaties:

- Ook in Hilversum is er sprake van een toename aan commerciële sportaanbieders met een grote variëteit aan sporten;
- De concentratie van sporten op een aantal grote sportaccommodaties is in Hilversum al lang aanwezig. Wel wordt in toenemende mate gedacht en gewerkt aan multifunctioneel gebruik van de diverse locaties.

in relatie tot buurt / wijk:

- In alle wijken⁵ is het aandeel bewoners dat lid is van een sportvereniging licht gestegen. In Hilversum Noordwest is het aandeel met 46% het hoogst en in het Centrum (18,3%) het laagst. Vergeleken met heel Nederland is het aandeel inwoners dat lid is van een sportvereniging in Hilversum hoger (26,8% ten opzichte van 24% in NL).
- In wijken met weinig ruimte en groen en een lage sociaal-economische status wordt het minst gesport. Noordoost, Oost en Zuidwest scoren relatief laag wat betreft sociaal economische score. Dat dat invloed heeft op het lidmaatschap van een sportvereniging is aan het overzicht ledenpercentage te zien. In Noordoost is dat laag.

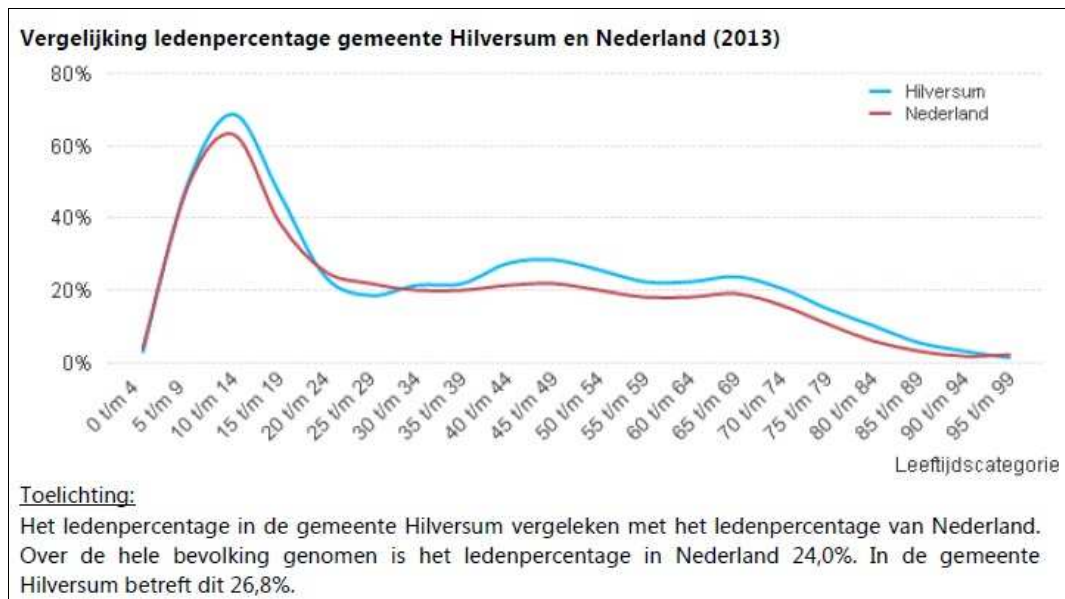
De volgende afbeeldingen laten de ontwikkeling van het ledenpercentage naar leeftijd, in de afgelopen jaren (2011 t/m 2013) en naar sociaal economische verschillen per wijk zien.

² Bronnen: KISS-rapportage Hilversum, Omnibusenquête Hilversum 2015, Peiljaar 2013, Vragen aan Burgerpanel over sport en bewegen, juni 2015, gesprek met schoolbesturen en bijeenkomsten met sportverenigingen

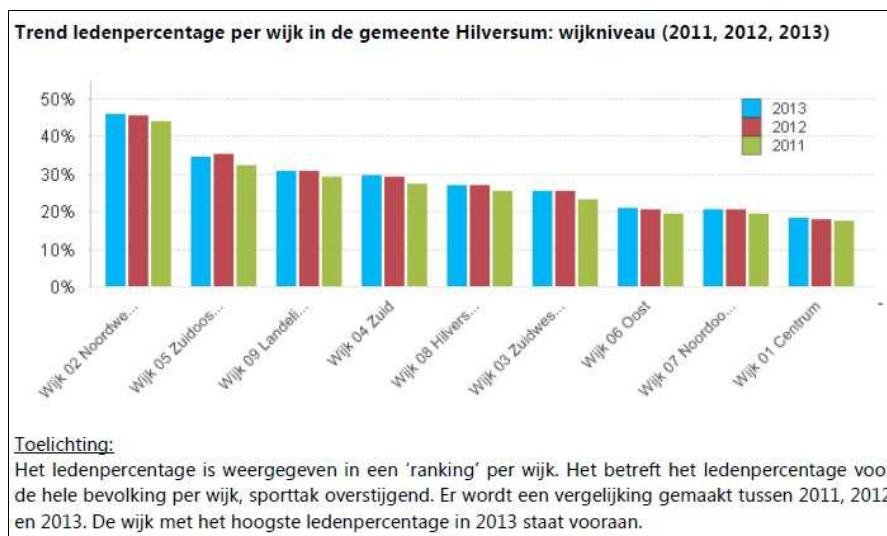
³ Bron: Burgerpanel

⁴ Bron: Sociaal Cultureel Planbureau 'Rapportage Sport 2014')

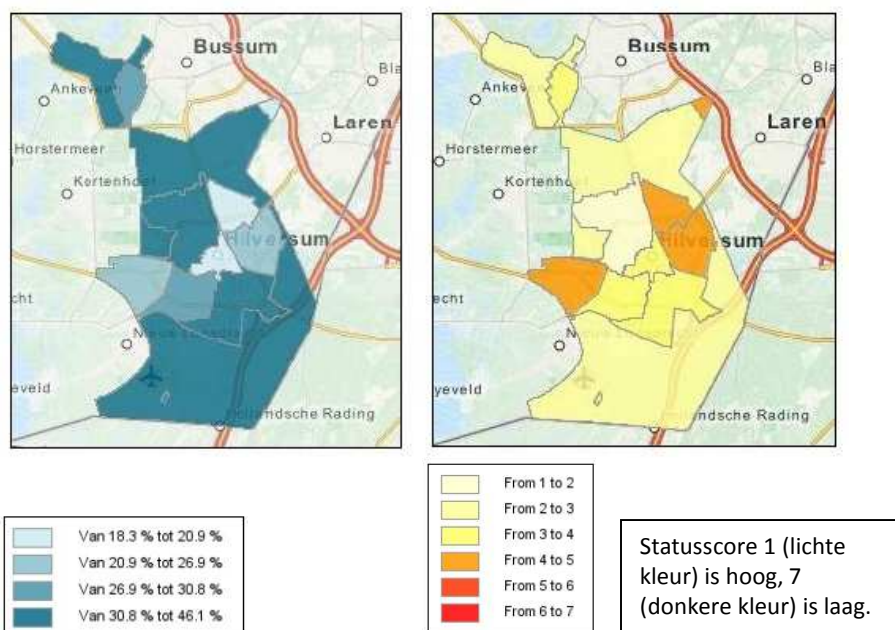
⁵ Gemeten van 2011 tot met 2013, in Zuidoost is het aandeel ten opzichte van 2012 iets gedaald, maar ten opzichte van 2011 gegroeid.

Afbeelding 2: ledenpercentage naar leeftijd in Hilversum en Nederland

Afbeelding 3: Trend ontwikkeling ledenpercentage 2011 t/m 2013

Afbeelding 4: ledenpercentage en statusscore per wijk in 2013

Naast Noordoost scoort ook het centrum laag wat betreft het ledenpercentage. Dit is mogelijk te verklaren uit het wijkprofiel van het centrumgebied. Hier wonen relatief minder jongeren (0 t/m 19 jaar, waarvan een hoog percentage een lidmaatschap heeft bij een sportverenigingen) dan in de andere wijken. Anderzijds is het percentage hoogopgeleiden (die vaker aan sport doen dan lager opgeleide mensen) met bijna 60 % het hoogst vergeleken met de andere wijken. Een mogelijke verklaring hiervan zou kunnen zijn - dat bewoners van het centrum eerder naar een commerciële sportschool gaan, of op eigen initiatief met vrienden/ familie gaan sporten (bijvoorbeeld hardlopen).

Hoofdstuk 4 Tussenstand, wensen en kansen

In dit hoofdstuk komen de stand van zaken van de Hilversumse Sport, de diverse wensen op het gebied van sporten en bewegen alsmede de kansen die er liggen voor de sportieve toekomst aan de orde. Hierbij is een opzet gehanteerd naar de onderdelen Sportverenigingen, Sportaccommodaties, Verbindende activiteiten en Spelen, bewegen en recreatie. Deze opzet komt ook in hoofdstuk 5 (Aanpak) terug.

De wensen en ook de meningen over sport gericht op de toekomst zijn in beeld gebracht op basis van diverse enquêtes uitgezet onder inwoners, scholen en sportverenigingen. Ook is er vanuit de gemeente regelmatig overleg met diverse verenigingen, organisaties en andere externe partijen. De politieke wensen zijn in beeld gebracht op basis van een analyse van de stukken en besprekingen van de afgelopen jaren, waaronder een taken en rollendiscussie (in 2015) en een initiatiefvoorstel over de flexibilisering van de sportbegroting (februari 2016) dat is besproken in de raadscommissie samenleving. Ook de beeldvormende sessie over Sportbeleid en het Sportinvesteringsfonds van april 2016 is hierin meegenomen.

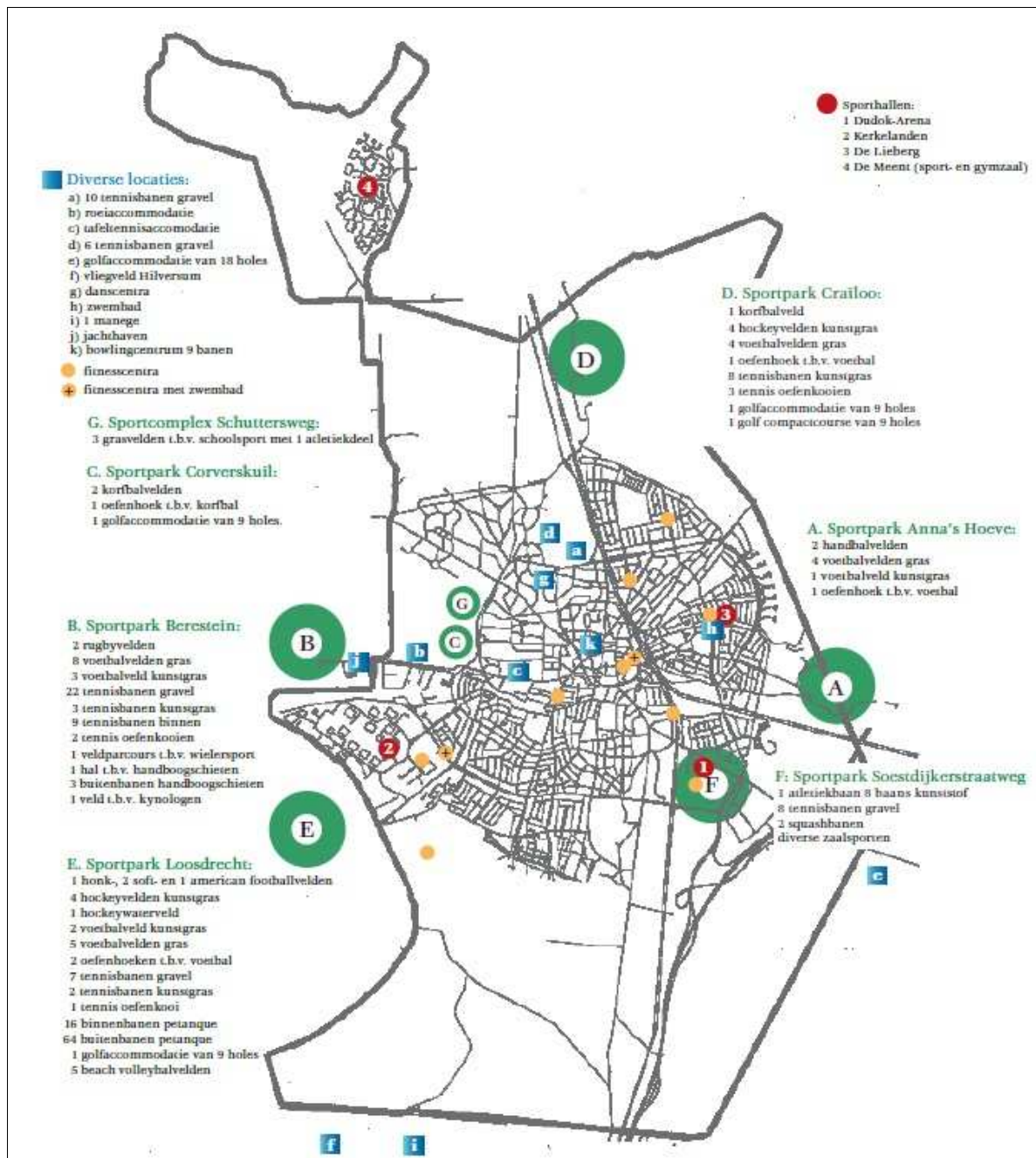
4.1 Sportverenigingen

In Hilversum zijn ongeveer 90 sportverenigingen die zeer divers zijn in omvang, in het aanbod en in de functie, van zeer lokaal tot regionaal. Daarnaast zijn er ook nog veel ongeorganiseerde sporters die sporten zonder lid te zijn van een vereniging. Denk hierbij aan hardlopen, wielrennen en wandelen. Op basis van de in 2015 uitgevoerde enquête bij sportverenigingen hebben de 60 sportverenigingen die aan de enquête hebben meegedaan ruim 24.000 leden, waarvan bijna 22.000 actieve leden. Veel sportverenigingen krijgen de laatste jaren meer problemen met het krijgen en behouden van vrijwilligers en bestuurders.

Wensen en kansen voor sportverenigingen

De sportverenigingen in Hilversum zijn via een enquête in 2015 ondervraagd over hun specifieke wensen over het sportbeleid van de gemeente Hilversum. Ook is er regelmatig Sportoverleg (overleg tussen de gemeente en de bestuurders van diverse sportverenigingen) over de lopende gang van zaken en nieuwe wensen en ontwikkelingen op het gebied van sport. Hieruit zijn diverse wensen en kansen voor het sportbeleid gedestilleerd.

- Groei en/of het behouden van leden.
- Meer promotie, op bijvoorbeeld scholen, van sporten.
- Voldoende vrijwilligers en kaderleden.
- Betaalbare huurtarieven voor de accommodatie.
- Extra inkomsten verkrijgen.
- Nieuwe activiteiten organiseren.
- Sponsorbeleid.
- Veiligheid tijdens het sporten.
- Veilige routes naar sportaccommodaties en voldoende verlichting.
- Respect en sportiviteit.
- Samenwerking met andere verenigingen, mogelijk richting een combivereniging.
- Samenwerking en verbinding met andere partijen.
- Ondersteuning/advisering krijgen bij het verkrijgen van subsidie, bij de organisatie van de sportvereniging en bij het zoeken naar nieuwe samenwerkingsverbanden.
- Ondersteuning bij bepaalde jaarlijkse grotere activiteiten.

Afbeelding 5: Sportaccommodaties 2016

4.2 Sportaccommodaties

In Hilversum zijn zeven sportparken, vier sporthallen / zalen, een binnenzwembad en rond de dertig gymzalen bij scholen. Deze voorzieningen liggen verspreid over Hilversum en de sportparken liggen voornamelijk aan de randen van het stedelijk gebied. Op afbeelding 4 is de ligging en spreiding van de sportaccommodaties in Hilversum weergegeven.

Het sportaanbod alsmede het soort sportaccommodaties in Hilversum is divers en breed. Op het gebied van duurzaamheid, het verduurzamen van accommodaties, zijn de eerste stappen gezet en maatregelen genomen. Het aantal sportaccommodaties en de huidige kwaliteit hiervan is goed op orde. Dit is mede het resultaat van uitbreidingen en investeringen in de afgelopen beleidsperiode. Het aantal kunstgrasvelden is de afgelopen periode toegenomen.

Gymzalen

De gymzalen bij de scholen zijn gemeentelijk eigendom. Het dagelijks beheer en onderhoud is verantwoordelijkheid van de scholen en de gemeente is verantwoordelijk voor het groot (buiten-) onderhoud. Deze gymzalen worden niet alleen door de scholen gebruikt, maar worden ook door de scholen verhuurd aan andere verenigingen om hiervan gebruik te maken. Er is geconstateerd dat er veel (te) kleine gymzalen zijn.

Sporthallen en zwembad

Het binnenzwembad, de gemeentelijke sporthallen en sportzaal zijn in eigendom van de gemeente. Het beheer en onderhoud valt hiermee onder verantwoordelijkheid van de gemeente. Voor het zwembad en de sporthallen en de sportzaal is het beheer en dagelijks onderhoud tot 2019 uitbesteed aan een commerciële partij.

Voor alle sportaccommodaties in gemeentelijk eigendom, zowel de sporthallen, het zwembad als de sportparken zijn meerjaren onderhoudsplannen waarmee deze accommodaties sober en doelmatig worden onderhouden en van voldoende kwaliteit zijn en blijven.

Sportparken

In Hilversum liggen aan de randen van het stedelijk gebied zeven verschillende sportparken. De eigendomssituatie van deze sportparken is, mede vanuit een ontwikkeling vanuit het verleden verschillend, maar ook gehanteerde verhuurprijzen verschillen. Zo ligt er één Hilversums sportpark (Sportpark Loosdrecht) op grondgebied van de gemeente Wijdmeren, één sportpark ligt op grondgebied van het Goois Natuurreservaat (Sportpark Crailo) en twee sportparken zijn eigendom van Natuurmonumenten (Sportcomplex Schuttersweg en Sportpark Corverskuil). Sportpark Berestein is sinds 2010 eigendom van de gemeente Hilversum (zie de luchtfoto hieronder) en ook de grond van de sportparken Anna's Hoeve en Soestdijkerstraatweg is gemeentelijke eigendom.

Voor alle sportparken in gemeentelijk eigendom zijn meerjaren onderhoudsplannen waarmee deze buitensportaccommodaties van goede kwaliteit zijn en blijven. Op de volgende pagina zijn enkele luchtfoto's van de diverse sportparken opgenomen.

Wensen en kansen voor sportaccommodaties

Vanuit de sportverenigingen komen diverse wensen voor de toekomst van de sportaccommodaties, mede op basis van de in 2015 gehouden enquête. Hieronder zijn deze wensen in willekeurige volgorde opgenomen.

- Extra sporthal op de locatie Sportpark Loosdrecht.
- Nieuwe vrijliggende wielerved op de locatie Berestein.
- Steigers in het Hilversums kanaal voor de hengelsport.
- Accommodaties vergroten, vernieuwen en/of verbeteren.
- Installaties vernieuwen waaronder ook verduurzamen.
- Continuïteit in beschikbaarheid van de accommodatie.
- Eigen accommodatie / clubgebouw.

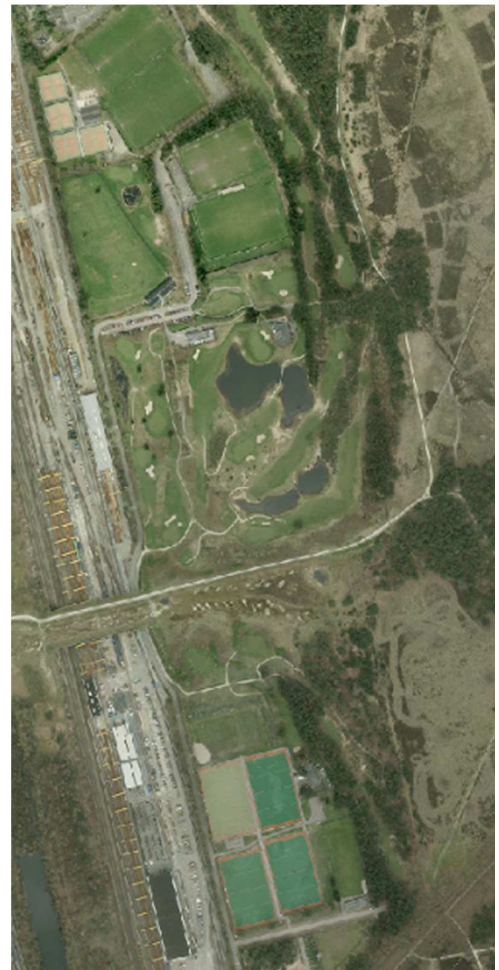
Luchtfoto's (2015) van enkele Hilversumse sportparken.

Luchtfoto 1 Sportpark Anna's Hoeve

Luchtfoto 2 Sportpark Soestdijkerstraatweg

Luchtfoto 3 Sportpark Crailo

Luchtfoto 4 Sportpark Loosdrecht

Luchtfoto 5 Sportpark Berestein

4.3 Sportbevordering

Het stimuleren van sporten, maar ook van spelen, bewegen en recreëren, was, is en blijft wenselijk. De sportbevordering heeft betrekking op het bevorderen van sporten en bewegen voor bepaalde doelgroepen (o.a. jeugd, ouderen en gehandicapten) en op het ondersteunen van sportevenementen.

Jaarlijks worden door de gemeente Hilversum enkele tientallen sportevenementen van verschillende omvang ondersteund en mede door deze ondersteuning mogelijk gemaakt. Sportevenementen dragen bij aan het sportieve imago van Hilversum en verlevendigen het sportklimaat.

Er is een jeugdsportfonds en een zwemfonds om zwemmen en sporten voor alle kinderen financieel bereikbaar te maken. De gemeente Hilversum streeft ernaar dat álle kinderen die de basisschool verlaten minimaal in het bezit zijn van het zwemdiploma. Om leerlingen in de gelegenheid te stellen hun A diploma te halen, heeft de gemeente Hilversum een naschools zwemvangnet. Via dit naschoolse vangnet kunnen de leerlingen uit de groepen 7 en 8, die nog niet over het A-diploma beschikten, gratis zwemlessen krijgen.

Het Jeugdsportfonds is bestemd voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot en met 18 jaar die om financiële reden geen lid kunnen worden van een sportvereniging. In 2009 heeft Hilversum zich aangesloten bij het Jeugdsportfonds omdat zij zich geheel kan vinden in het motto van het Jeugdsportfonds 'Alle kinderen moeten kunnen sporten'. De afgelopen jaren is van zowel het zwemvangnet als het jeugdsportfonds veel gebruik gemaakt.

In Hilversum zijn vanaf 2014 buurtsportcoaches actief. Er zijn meerdere buurtsportcoaches om sporten en bewegen voor met name de doelgroepen jeugd en ouderen te stimuleren. Jeugd en ouderen worden gestimuleerd op een laagdrempelige en plezierige manier om in beweging te komen. De buurtsportcoaches hebben een verbindende rol in het samenbrengen van diverse organisaties, instellingen (waaronder ook scholen en buitenschoolse opvang) en sportaanbieders om te komen tot hun doel. Alle buurtsportcoaches werken wijkgericht. Hilversum maakt voor 6,8 fte gebruik van de rijksregeling "Sport en bewegen in de Buurt". De gemeente Hilversum organiseert de cofinanciering en zet hierbij geen eigen gemeentelijke middelen in. BINK (3,3 fte met 4 buurtsportcoaches), Hilverzorg (2,0 fte met 5 buurtsportcoaches), Stichting Hilversumse Meent (0,4 fte met 1 buurtsportcoach) en Sport Service Noord Holland (SSNH) (0,3 fte met 1 buurtsportcoach) zijn de organisaties die zorgen voor de 60% cofinanciering. Zij ontvangen 40% financiering per fte van de gemeente. De buurtsportcoaches worden inhoudelijk ondersteund door de coördinator in dienst van SSNH. De buurtsportcoaches van BINK richten zich op de doelgroep 0-20 jaar en de andere organisaties op de doelgroep 60 jaar en ouder. Na een periode van opbouw zijn in 2015 en 2016 zijn mooie sportieve resultaten bereikt en de buurtsportcoach is inmiddels een belangrijke schakel in de netwerken van sport en bewegen.

Voor iedereen met een beperking (geestelijk en lichamelijke gehandicapten) is er al vele jaren een regionale samenwerking om ook voor deze doelgroep sporten en bewegen bereikbaar te maken.

Wensen en kansen voor sportbevordering

- Iedereen in Hilversum heeft de mogelijkheid om te kunnen sporten.
- Het aanbod van sport en beweegactiviteiten moet breder worden.
- Doorgaan met jeugdsportfonds en het zwemvangnet.
- Doorgaan met de stimulerende inzet van buurtsportcoaches.
- Doorgaan met het bevorderen van diverse sportevenementen.

4.4 Spelen, bewegen en recreatie

Spelen, bewegen en recreëren gebeurt grotendeels in de openbare ruimte, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied. In Hilversum zijn voldoende mogelijkheden en gelegenheden om actief bezig te zijn in de openbare ruimte, waar ook het groen en de speelgelegenheden onder vallen.

Speelvoorzieningen

In Hilversum, inclusief de Hilversumse Meent, zijn 162 speelplekken en 665 speeltoestellen. De speelvoorzieningen zijn van goede kwaliteit en voldoen aan regelgeving. In diverse beleidsstukken wordt aandacht besteed aan het onderwerp speelvoorzieningen. Bijvoorbeeld in de 'Jeugdnota' en in de Nota Speelruimtebeleid, waarin afspraken zijn gemaakt over de inrichting van de openbare ruimte voor speelvoorzieningen. Ook is er een meerjaren onderhoudsplanung voor de speelvoorzieningen in het openbaar gebied om de kwaliteit van alle speelvoorzieningen op een goed niveau te houden. Bij de aanleg en inrichting van nieuwe speelplekken worden bewoners en omwonenden betrokken. Het buiten spelen van kinderen is voor de ontwikkeling van kinderen erg goed, zowel sociaal als lichamelijk. Voor het buiten spelen zijn niet alleen de ingerichte voorzieningen geschikt. Hilversum is een groene gemeente en beschikt over prachtige natuurgebieden in de directe omgeving, die ook mogelijkheden biedt voor onze kinderen en jongeren om buiten te kunnen spelen of te verblijven.

Openbare ruimte

Hilversum wil in de openbare ruimte voldoende kansen en mogelijkheden bieden om deze openbare ruimte, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied, mede te gebruiken voor spelen en bewegen. De huidige inrichting van het openbaar gebied, inbegrepen het openbaar groen, biedt deze mogelijkheden grotendeels al waardoor er goede leefbare buurten zijn met diverse mogelijkheden voor spelen en bewegen. De openbare ruimte wordt de laatste jaren meer gebruikt voor het zogenaamde ongeorganiseerde sporten, zoals fietsen, wandelen en hardlopen. Deze trend van meer sporten en bewegen in de openbare ruimte zet naar verwachting verder door de komende jaren.

Landelijk gebied

Het landelijk gebied rondom het stedelijk gebied van Hilversum is zeer geschikt voor spelen, bewegen en recreatie. Hilversum ligt tussen diverse natuur- en recreatiegebieden. Veel van deze gebieden zijn in eigendom en beheer bij het Goois Natuurreservaat (GNR). Een van de voornaamste doelen van het GNR is het in stand houden van het Goois natuurschoon. In het landelijk gebied zijn rondom Hilversum vele fiets- en wandelroutes aanwezig. Deze routes worden veelvuldig gebruikt, deels voor woon-werkverkeer maar voornamelijk voor recreatie. De natuurgebieden rondom Hilversum krijgen van de Hilversummers een hoog rapportcijfer (ruime 8 in de omnibus enquête van 2015). Hieruit blijkt een grote waardering voor deze recreatieve natuurgebieden.

Wensen en kansen voor spelen, bewegen en recreatie

- Voldoende geschikte en bereikbare speel – en ontmoetingsplekken in de buurt.
- Jonge kinderen weten hoe ze veilig in het verkeer moeten bewegen.
- Veilige routes naar sportaccommodaties.
- Verbinding en samenwerking met diverse organisaties, instellingen en bedrijven.
- Effectief inzetten van beschikbare budgetten vanuit andere vakgebieden (gezondheid, welzijn, jongeren, ouderen) voor spelen, bewegen en recreatie.

In het volgende hoofdstuk wordt de vertaalslag vanuit de trends, wensen en kansen naar het sportbeleid voor de komende jaren gemaakt.

Hoofdstuk 5 - Aanpak

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze de sportmissie en de doelstellingen worden bereikt. Door het bereiken van de doelstellingen wordt aan de sportmissie voldaan.

De doelstellingen vanuit hoofdstuk 1 worden, net als in hoofdstuk 4 overigens, opgesplitst in de onderdelen Sportverenigingen, Sportaccommodaties, Sportbevordering en Spelen, bewegen en recreatie.

De gemeentelijke rol op het speelveld Sport en bewegen is de laatste jaren aan het veranderen. Er wordt door de gemeente meer van sportverenigingen verwacht en dat terwijl deze verenigingen deels al onder druk staan door bijvoorbeeld dalende ledenaantallen en dalende sponsorinkomsten. De gemeentelijke rol is meer een stimulerende en verbindende rol ter ondersteuning van de sportverenigingen. Deze nieuwe gemeentelijke rol zal in de toekomst in samenwerking en overleg met de sportverenigingen worden voortgezet. Hierbij zijn er nadrukkelijk ook kansen om meer gemeentelijke beleidsvelden, denk bijvoorbeeld aan de sterprogramma's Buurten en Nieuwe Zorgtaken, nadrukkelijker met het speelveld van Sport en bewegen te verbinden.

5.1 Sportverenigingen

Het sportaanbod is veilig, gevarieerd en van goede kwaliteit

In Hilversum is ruimte voor een breed en divers aanbod van sportactiviteiten en zijn er goede accommodaties. De accommodaties zijn duurzaam en deels ook multifunctioneel te gebruiken, zie paragraaf 5.2. Er is ook ruimte voor schaalvergroting en nieuwe vormen van samenwerking met en tussen sportverenigingen. Ook nieuwe vormen van exploitatie, beheer en onderhoud zijn, met behoud van kwaliteit, mogelijk en kunnen verder onderzocht worden, zie paragraaf 5.2.

Het kunnen sporten in een veilige omgeving krijgt de laatste jaren meer aandacht en de verwachting is dat deze ontwikkeling zich zal voortzetten. De gemeente is uiteraard groot voorstander van een veilig sportklimaat bij sportverenigingen en zal indien nodig een stimulerende rol spelen hierin.

De afgelopen jaren (2008 – 2015) zijn de beleidsuitgangspunten voor de sportaccommodaties gehanteerd zoals die zijn opgenomen in de nota Sportieve tijd. Deze uitgangspunten geven duidelijk aan wat wel en geen gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn en geven hiermee duidelijkheid. Deze beleidsuitgangspunten uit de nota Sportieve tijd zijn de basis geweest voor de onderstaande uitgangspunten.

- *Geen gemeentelijke verantwoordelijkheid op buitensportaccommodaties voor gebouwen (zoals kantines, kleedaccommodaties en tribunes), verlichting en extra jeugdvoorzieningen (pupillenbak).*
- *Wel gemeentelijke betrokkenheid bij realisatie en onderhoud van sportaccommodaties voor diverse zaalsporten, voetbal, korfbal, cricket, honkbal, softbal, American football, rugby, handbal, atletiek, zwemsport en hockey (deels).*
- *Geen directe gemeentelijke verantwoordelijkheid bij realisatie en onderhoud van sportaccommodaties voor sporten die zich reeds jaren zelf bedruipen, zoals tennis, golf, vliegsporten, wielersport, watersporten, jeu de boules en denksporten.*

Voor de gemeentelijke sportaccommodaties zijn diverse Meerjaren Onderhouds Plannen. In november 2015 zijn deze MOP's door de Hilversumse gemeenteraad vastgesteld. Hiermee worden de sportaccommodaties sober en doelmatig beheerd en onderhouden en blijven de sportaccommodaties veilig en van goede kwaliteit.

Sportverenigingen zijn vitaal

De sportverenigingen van Hilversum zijn (en blijven) sociaal en levendig, gezond en vitaal, duurzaam en zelfredzaam. De gemeente Hilversum ondersteunt waar mogelijk de sportverenigingen om vitaal te blijven en om de gewenste ambities te kunnen bereiken. De vitaliteit van verenigingen wordt met behulp van een 'vitaliteitsscan' goed in beeld gebracht. Een vitale sportvereniging heeft zijn zaakjes op orde, zowel nu als in de toekomst, en heeft bestaansrecht op langere termijn. Met het uitvoeren van deze scan wordt de vitaliteit van de verenigingen door een professionele partij onderzocht en worden suggesties gedaan voor de verdere ontwikkeling van de sportvereniging in de toekomst. Dit instrument geeft ook aan waar kansen en mogelijke bedreigingen voor de verenigingen liggen.

Diverse Hilversumse sportverenigingen hebben de afgelopen jaren al een bredere sociale en maatschappelijke rol gekregen. Het is de verwachting dat deze tendens verder voortgezet zal worden. Hierbinnen passen ook nieuwe concepten als 'Open club' en 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen' met een vernieuwende rolverdeling en andere taken.

Een open club (zie ook de website van het NOC*NSF) kenmerkt zich door een open houding van de kartrekkers en betrokkenen bij de club. Het is een ontmoetingsplek waarbij zij eigen leden, andere regelmatige bezoekers van de club en de buurtbewoners uitnodigt om te sporten en om bij de vereniging betrokken te raken en te blijven. Een open club is ondernemend en richt zich op een langetermijnvisie en staat daarom nooit stil. Zij denkt vraag- en buurtgericht en gaat steeds opnieuw na wat de behoeften zijn en speelt daarop in. De club gaat (mogelijk in samenwerking met andere sportclubs en partijen uit andere sectoren) gericht aan de slag om activiteiten aan te bieden, die haar hoofdactiviteit versterken. Ook voert de club actief en continu beleid op de ontwikkeling, kwaliteit en opleiding van sporttechnisch, arbitrerend en bestuurlijk kader. En streeft zij naar een betere bezettingsgraad van de accommodatie. Dit alles leidt tot ledenbinding, -behoud en/of -groei, meer 'reuring' op de club en continuïteit van het bestaansrecht. Een open club kan een individuele vereniging zijn maar veelal is de open club een samenwerking tussen meerdere verenigingen (bijv. een sportpark) en/of andere (commerciële) sportaanbieders en/of pleintjes/buurtwerk.

5.2 Sportaccommodaties

Het sportaanbod is duurzaam

Het sportbeleid en het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Hilversum hebben zich de laatste periode verenigd om de verduurzaming van de sportaccommodaties in Hilversum te ondersteunen. Door een combinatie van professioneel advies, begeleiding om te verduurzamen en voor het vinden van nieuwe financieringsmogelijkheden worden duurzaamheidsmaatregelen, zoals energiebesparing en duurzame energie voor de sportverenigingen, gestimuleerd.

Hilversum steunt de sportverenigingen met advies over het verduurzamen van hun accommodatie en biedt de verenigingen ook begeleiding bij de uitvoering daarvan. De sportverenigingen hebben hiervan veel gebruik gemaakt. Eind 2015 zijn nagenoeg alle sportverenigingen geadviseerd over duurzaamheidsmaatregelen. De komende periode worden de sportverenigingen verder ondersteunt door de gemeente bij de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen en bij het vinden van nieuwe financieringsbronnen, zoals diverse subsidieregelingen van rijk en provincie.

Duurzaamheidsmaatregelen voor accommodaties zijn bijvoorbeeld nieuwe vormen van LED verlichting, vernieuwing van installaties, extra isolatiemaatregelen en het gebruiken van zonnepanelen.

In het kader van het programma Duurzaam Hilversum 2016-2020 wordt in 2016 voorgesteld om een revolverend fonds duurzaamheid in te stellen gericht op maatschappelijk vastgoed. Insteek is dat ook sportverenigingen met eigen accommodaties hiervan gebruik kunnen maken om duurzame investeringen goedkoper te kunnen financieren (aantrekkelijk rentetarief).

Een sportinvesteringsfonds vormt een meerwaarde

Eind 2015 is gestart met het onderzoeken van de mogelijkheid om een nieuw Hilversums sportinvesteringsfonds op te richten met een meerwaarde voor het vitaal houden van de sportverenigingen en hun eigen accommodaties.

In de programmabegroting 2016 is hierover de onderstaande tekst opgenomen.

Voor investeringen in sportaccommodaties biedt onze begroting nauwelijks ruimte. We willen onderzoeken of een sportinvesteringsfonds met partijen in de stad slim te organiseren is. Een eventuele bijdrage van de gemeente is integraal onderdeel van de afweging bij de Kadernota.

Doel is een gezamenlijk investeringsfonds op te richten ten behoeve van het stimuleren van investeringen in sportaccommodaties. Vanuit het fonds, waaraan de gemeente Hilversum ook een structurele bijdrage zal moeten leveren, kunnen leningen worden verstrekt aan Hilversumse sportverenigingen. Ook de verenigingen zullen structureel bijdragen aan het fonds. Daarnaast is het voor 'andere partijen in de stad' ook mogelijk om via het Sportinvesteringsfonds een bijdrage te leveren aan de sport in Hilversum.

Het sportinvesteringsfonds heeft 5 doelstellingen die hieronder zijn opgenomen.

- Continuïteit: sportaccommodaties verenigingen verbeteren en in stand houden.
- Verduurzaming accommodaties inclusief energiebesparende maatregelen.
- Verbeteren bereikbaarheid voor ouderen en mensen met een beperking.
- Verbetering investeringsmogelijkheden voor verenigingen en stichtingen.
- Multifunctioneel gebruik van accommodaties.

In de eerste helft van 2016 is er veel werk verzet in het kader van het onderzoek naar de opzet, de haalbaarheid, de behoeftes en de aantoonbare meerwaarde van het Sportinvesteringsfonds Hilversum. Bij besluitvorming over de kaderbegroting 2016 is afgesproken dat door de herschikkingsopgave budget beschikbaar is gekomen voor een jaarlijkse extra bijdrage aan de Hilversum City Run (vanaf 2017) en een structurele bijdrage aan het Sportinvesteringsfonds Hilversum van maximaal € 50.000,- per jaar.

Uitbesteding van het beheer en de exploitatie van diverse sportaccommodaties is een goede optie

In Hilversum wordt ervaring opgedaan met het uitbesteden van de exploitatie, het beheer en dagelijks onderhoud van diverse sportaccommodaties. Het gaat om de sporthallen in Hilversum, de sportzaal in de Hilversumse Meent en het zwembad. Een commerciële partij heeft tot 2019 de exploitatie, het beheer en dagelijks onderhoud op zich genomen. Het is aannemelijk dat deze constructie van uitbesteding van gemeentelijke taken aan een deskundige commerciële partij vanaf 2019 voortgezet zal worden wanneer de ervaringen hiermee goed zijn. Door de uitbesteding is er een besparing binnen de sportbegroting behaald. Deze besparing wordt ingezet ten behoeve van de Hilversumse sport.

Mogelijk blijken in de toekomst ook andere accommodaties hiervoor in aanmerking te komen of zijn andere constructies van beheer, exploitatie en onderhoud goede opties. De gemeente Hilversum staat open voor overleg met sportverenigingen over nieuwe taakverdelingen over sportaccommodaties. Dit kan bijvoorbeeld het dagelijks beheer en onderhoud zijn, waarbij het uitgangspunt minimaal gelijkblijvende kwaliteit en service voor een langere periode zal zijn.

5.3 Sportbevordering

Sportverenigingen en anderen organiseren verbindende sport- en beweegactiviteiten

De sportverenigingen spelen een steeds grotere verbindende rol in de maatschappij. Diverse beleidsgebieden kunnen met de inzet van sporten en bewegen op een slimme wijze worden verbonden waardoor een echte meerwaarde ontstaat. Hierbij wordt met name gedacht aan het verbinden van sporten en bewegen met het welzijnsbeleid, het gezondheidsbeleid en het buurtbeleid. Deze verbindingen zijn deels ook al gelegd. Deze reeds ingezette tendens zal doorgezet worden. Ook de open club gedachte zal tot meer verbindingen en samenwerkingen leiden.

Er komen meer samenwerkingen en verbindingen tussen sport en buurtbeleid, welzijnsbeleid, jeugdbeleid, gezondheid, onderwijs en vrijwilligersbeleid. Op de verschillende beleidsterreinen wordt het leggen van verbindingen met sport en bewegen verder gestimuleerd. De brede inzet van de diverse buurtsportcoaches in Hilversum heeft ook een verbindende rol tussen organisaties en instellingen, maar ook tussen diverse beleidsterreinen.

Ondersteuning van doelgroepen

Er is vanuit het gemeentelijke beleid op het gebied van sport en bewegen extra aandacht voor aangepast sporten en voor sportstimulering voor de jeugd en ouderen. Dit zijn doelgroepen in de samenleving die wel een steuntje in de rug kunnen gebruiken om te kunnen sporten en bewegen.

Samenwerkingsverband aangepast sporten

Om de mogelijkheden voor sporten en bewegen voor mensen met een beperking te vergroten en ook voor deze doelgroep de drempel om te gaan sporten en bewegen te verlagen doet de gemeente Hilversum mee met het regionale samenwerkingsverband 'Samenwerkingsverband aangepast sporten'. Deze regionale samenwerking is succesvol gebleken in de afgelopen jaren en wordt de komende periode voortgezet.

Sportstimulering jeugd en ouderen door buurtsportcoaches

Om de doelgroepen jeugd en ouderen te ondersteunen meer te gaan sporten en bewegen worden diverse buurtsportcoaches ingezet. Het rijk investeert in de inzet van buurtsportcoaches om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners. In Hilversum worden naast de rijksmiddelen ook middelen van andere betrokken organisaties ingezet om hiermee een breder aanbod te creëren dat voldoet aan de vraag. De diverse buurtsportcoaches in Hilversum en in de Hilversumse Meent organiseren wekelijks laagdrempelige en betaalbare sport- en spelactiviteiten in de buurt voor kinderen en jongeren en voor ouderen. Ook informeren en ondersteunen zij gezinnen en ouderen bij het vinden van passend sport- en beweegaanbod in de buurt. De buurtsportcoaches verbinden de Hilversumse sport- en beweegaanbieders met het onderwijs, kinderopvang, welzijnsorganisaties, wijkgerichte samenwerkingsverbanden en zorginstellingen, hebben een aangetoonde meerwaarde en zijn eigenlijk niet meer weg te denken binnen het sport- en beweegbeleid van Hilversum.

Alle vier in Hilversum betrokken organisaties (BINK, Hilverzorg, Stichting Hilversumse Meent en Sport Service Noord Holland) hebben aangegeven om ook in de jaren 2017 en 2018 de buurtsportcoaches te willen cofinancieren en actief te willen participeren met de buurtsportcoaches. De gemeente Hilversum ondersteunt de voortzetting van de inzet van de buurtsportcoaches voor de komende jaren tot 2019.

Jongeren op Gezond Gewicht

In 2016 heeft Hilversum zich, voor een periode van 3 jaar, aangesloten bij het landelijke programma Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) om overgewicht tegen te gaan. JOGG is een bewezen langjarige intersectorale aanpak (o.a. jeugdbeleid, buurtbeleid, gezondheidsbeleid) die in samenwerking met publieke en private partijen is opgezet.

Jongeren en hun ouders worden door dit programma uitgedaagd om meer te bewegen, meer water te drinken en groente en fruit te eten. Ook wordt er binnen dit programma ingezet op gezonde sportkantines en scholen waar gezonde voeding heel normaal is.

Gemeente stimuleert samenwerking, kennisdeling en verbinding

Het bevorderen van onderlinge samenwerking, het uitwisselen van kennis en het leggen van verbindingen met nieuwe beleidsvelden heeft een positieve uitwerking op sporten en bewegen. Door verbinding te leggen tussen de uiteenlopende sectoren (sport, onderwijs, welzijn, zorg, bedrijven, wijken en buurten, groen en bewoners) ontstaat er een stevig netwerk gericht op het bevorderen van bewegen en sporten. Als gemeente pakken we een actieve bemiddelende en verbindende rol. Dit doet de gemeente onder andere door een jaarlijkse SportFair te organiseren, door jaarlijks twee sportontmoetingen Hilversum te organiseren en door regelmatig een sportoverleg te hebben met diverse sportverenigingen. Ook wordt er ongeveer 5 maal per jaar een digitale sportnieuwsbrief verzonden. Deze activiteiten worden allen voortgezet de komende periode.

Interne organisatie gemeente

De gemeentelijke organisatie is voortdurend in beweging om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. De kracht van het beleidsveld sport en bewegen kan vaker ter ondersteuning worden ingezet op diverse andere beleidsvelden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de programma's Buurten en Nieuwe Zorgtaken waarbij de inzet van de kracht van sport en bewegen, waaronder ook de vele sportverenigingen, tot een meerwaarde kan leiden.

Sportontmoeting Hilversum

Een doel van de Sportontmoeting Hilversum (tweemaal per jaar) is het verbeteren van de communicatie over het sportbeleid van de gemeente en het verbeteren van de samenwerking. Mede door middel van het organiseren van "Sportontmoeting Hilversum" wordt hier invulling aan gegeven. Tijdens "Sportontmoeting Hilversum" staat naast actuele sport en maatschappelijke thema's, juist ook de ontmoeting centraal om te kunnen komen tot meer verbindingen en samenwerking.

Sportoverleg

Een aantal maal per jaar is er sportoverleg tussen de gemeente Hilversum en een aantal Hilversumse sportverenigingen. Doel van dit overleg is elkaar ontmoeten, kennisdeling, samenwerking en het leggen van verbindingen. Dit sportoverleg wordt de komende jaren voortgezet.

Nieuwsbrief Sport in beweging

De digitale nieuwsbrief Sport in beweging informeert sportverenigingen, het onderwijs en sport gerelateerde instellingen en andere sportgeïnteresseerden over actuele ontwikkelingen binnen sportief Hilversum. De nieuwsbrief heeft ook een opiniërend karakter. De nieuwsbrief is een uitgave van de gemeente Hilversum en verschijnt 5 keer per jaar.

Daarnaast heeft de gemeente een actieve rol in het ondersteunen van verenigingen in de brede zin van het woord. Dit kan bijvoorbeeld een ondersteuning zijn op het gebied van het verkrijgen van nieuwe subsidies voor diverse activiteiten en investeringen (o.a. duurzaamheidsinvesteringen en sportimpulsaanvragen). Ook kan de gemeente een actieve rol spelen bij nieuwe vormen van samenwerking met en tussen verenigingen.

Over de grenzen heen met de Gooische Spelen

Sport verbreedert en is bij uitstek een activiteit waarbij mensen elkaar ontmoeten. Onderlinge verschillen, die elders in de samenleving soms onoverkomelijk lijken te zijn, doen er tijdens het sporten niet toe. De Gemeente Hilversum gaat zich in regionaal verband inspannen om tot de invoering van de Gooische Spelen te komen. Hierbij kunnen we met onze buurgemeenten gezamenlijk

een mooi regionaal sportevenement neerzetten, waarbij jong en oud zich sportief met elkaar kunnen meten en gelijker tijd kennis kunnen maken met de prachtige sportmogelijkheden in onze regio.

Sportevenementen worden georganiseerd

De stimulering van kleine, middelgrote en grote sportevenementen in Hilversum is effectief en wordt voortgezet. Het organiseren van sportevenementen is een goede manier om het sportklimaat in Hilversum te verlevendigen. Hilversum kan door evenementen meer in de belangstelling worden gebracht en dat levert een bijdrage aan het sportieve imago van Hilversum. In de kaderbegroting 2016 is er een extra bijdrage van € 10.000,- toegekend aan het sportevenement Hilversum City Run. Jaarlijks kan er voor sportevenementen een gemeentelijke bijdrage worden aangevraagd. Per vereniging kunnen maximaal twee aanvragen worden gedaan. Om in aanmerking te komen moet er worden voldaan aan zes doelstellingen. Voor drie typen evenementen zijn bijdragen beschikbaar. Voor kleine lokale sportevenementen is dat € 250,- per jaar, voor grote bovenlokale evenementen is dat € 1.250,- per jaar en voor bijzonder grote sportevenementen met een landelijke of internationale uitstraling is dat € 3.500,- per jaar. De huidige nadere regeling sportsubsidie wordt geactualiseerd na vaststelling van de nota Sport en bewegen.

Sportkampioenen

Jaarlijks is en blijft er extra aandacht voor de Hilversumse sportkampioenen. Op een bijzondere avond worden dan de gekozen sportkampioenen van Hilversum gehuldigd, in de volgende categorieën: special sporter, sporttalent t/m 17 jaar, meest talentvolle sportploeg, sportvrouw, sportman, sportploeg en sportvrijwilliger.

Ook bij kampioenschappen is er incidenteel ruimte voor individuele huldiging op het raadhuis om de individuele kampioenen en de teams in het zonnetje te zetten.

Hoofdstuk 5.4 Spelen, bewegen en recreatie

Het onderdeel spelen, bewegen en recreatie gaat over spelen, sporten, bewegen en recreatie in de openbare ruimte, zowel in het stedelijk gebied, waaronder de eigen buurt, als in het landelijk gebied.

Spelen, sporten en bewegen krijgt de ruimte

Bij de inrichting van het openbaar gebied in de stedelijke omgeving en in het buitengebied wordt rekening gehouden met de wensen voor een goed en veilig gebruik en medegebruik vanuit spelen, sporten, bewegen en recreatie. Een veelzijdig en breed aanbod van veilige loop- en fietspaden is hierbij een nadrukkelijke wens.

Hilversum wil de openbare ruimte, alsmede het openbaar groen, zodanig inrichten dat de leefbaarheid van de buurten goed is en de bewoners, waaronder natuurlijk ook kinderen en jongeren, plezierig buiten kunnen zijn en kunnen spelen en bewegen. We vinden het belangrijk dat er in de gemeente voldoende geschikte en bereikbare speel – en ontmoetingsplekken in de buurt zijn om te gaan spelen, sporten en bewegen. Bij het realiseren of renoveren van (speel-)voorzieningen in de wijk worden bewoners betrokken. De afgelopen periode zijn de sport- en beweegactiviteiten in stedelijk gebied en in het landelijk gebied toegenomen en naar verwachting zal deze trend verder toenemen.

De gemeente stimuleert het veiliger maken van veel gebruikte routes naar sportaccommodaties en het bevorderen van veilig gedrag in het verkeer van met name jonge kinderen, bijvoorbeeld door het project veilig naar school.

Hoofdstuk 6 - Financiën

6.1 Investeren in sport is maatschappelijk rendabel

Sporten en bewegen heeft veel voordelen en is een structurele gemeentelijke bijdrage meer dan waard. Sporten en bewegen kost de Hilversumse gemeenschap geld, maar elke investering in sporten en bewegen is maatschappelijk zeer rendabel en verdient zich terug.

Vanuit de Hilversumse Sportmissie en de diverse doelstellingen blijkt dat sporten en bewegen belangrijk is voor de Hilversumse gemeenschap. De 'maatschappelijke' gemeentelijke bijdrage aan sporten en bewegen is per saldo bijna 3,2 miljoen euro per jaar (begroting 2016). Ten opzichte van andere vergelijkbare Nederlandse gemeenten is dat in verhouding een bescheiden bijdrage. Een groot deel van de kosten is toe te delen aan de accommodaties (kapitaallasten, groot onderhoud en dagelijks beheer en onderhoud van accommodaties). Daarnaast is ook een flink deel van de kosten personeelskosten (overhead).

Bij besluitvorming over de kaderbegroting 2016 is door de herschikkingsopgave budget beschikbaar gekomen voor een jaarlijkse bijdrage voor het nemen van fysieke maatregelen voor het grote sportevenement Hilversum City Run (vanaf 2017) en een structurele bijdrage aan het Sportinvesteringsfonds Hilversum van maximaal € 50.000,- per jaar.